

ADHD och sociala insatsers betydelse

Recension av boken: *Sociale indsatser til mennesker med ADHD. En kortlægning*
Bokens författare: Steen Bengtsson, Winnie Alim, Henriette Holmskov och
Andreas Lund

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Köpenhamn, Danmark, 2011.

Under år 2011 utkom en intressant forskningsrapport med titeln *Sociale indsatser til mennesker med ADHD. En kortlægning*. Rapporten är utgiven av Servicestyrelsen och SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd i Köpenhamn, Danmark. Rapporten är en sammanställning av kunskap och forskningsläget vad avser insatser och social problematik kring barn, unga och vuxna med ADHD. Den undersökning som presenteras i rapporten är finansierad av Socialministeriet i Danmark och rapporten är författad av de fyra författarna Steen Bengtsson, Winnie Alim, Henriette Holmskov och Andreas Lund. Rapporten inleds med konstaterandet att ADHD är en diagnos som har fått stort omtalande i såväl litteraturen (forskningen) som i medierna under senare år. Därefter skriver författarna att personer med ADHD har ett omfattande behov av sociala stödinsatser i samhället. Det är också betydelsen av sådana sociala stödinsatser som är fokus i deras undersökning och resultatet presenteras i föreliggande rapport. De danska forskarna har genomfört en studie som består av såväl kvantitativa som kvalitativa metoder. Bland annat har man använt sig av fokusgruppmetoden och haft tre typer av fokusgrupper. Två grupper har bestått av experter och yrkesverksamma inom området som arbe-

tar med barn med ADHD respektive vuxna personer med ADHD. En tredje fokusgrupp har bestått av politiker och intressepolitiska aktörer inom området. Därtill har man gjort enskilda intervjuer med personer med ADHD. I rapporten framkommer många intressanta forskningsresultat som fokuserar vikten av socialt stöd. Vuxna personer med ADHD som intervjuats berättar om sina självupplevelser och hur beroende de faktiskt är i praktiken av sina sociala nätverk d.v.s. av sina närstående och sina vänner. Beroendet upplevs som särskilt påtagligt när det handlar om att få socialt stöd och uppmuntran i olika livssituationer. Informanterna berättar för forskarna att det är särskilt de närmaste inom familjen så får ta de största påfrestningarna d.v.s. får ge stöd till dem i olika situationer. Flera informanter i studien berättar att detta kan få dem att känna sig maktlösa. I rapporten beskrivs också riskerna för att de närståendes situation ska bli alltför belastande så att de till slut tvingas ge upp. Det tecknas också en bild att professionsföreträdare som arbetar i kommunerna med att stödja personer med ADHD som samtidigt har svårt att kunna förstå deras problematik och utsatthet. Ett exempel på en sådan svårförståelig situation beskrivs genom att man kan ha svårigheter att förstå att personen inte kan få sitt var-

dagsliv att fungera samtidigt som han eller hon har ett arbete och fungerar bra på arbetsplatsen. Informanter i undersökningen berättar också att man möter professionella yrkesutövare som förstår, ger sitt erkännande och som är intresserade av att undersöka deras problematik samtidigt som andra yrkesutövare är helt och hållet oförstående för dem.

Rapporten har ett viktigt budskap om betydelsen av att personer med ADHD och deras närstående måste få såväl rådgivning och socialt stöd i samhället. Detta är särskilt viktigt i hemmet, på arbetsplatserna och i skolvärlden. Forskarna konstaterar efter att ha intervjuat vuxna personer med ADHD att många får sin situation på arbetsplatsen och på arbetsmarknaden att fungera i stort, men att detta sker på bekostnad av att kunna klara av att hantera sitt vardagsliv till exempel i hemmet med familjen och de närstående. Svårigheterna att kunna skapa en struktur i vardagen är påtaglig visar undersökningen.

Rapporten är läsvärd och omfattar totalt nio kapitel som innehåller ett sextiotal figurer och tabeller. Dessa kan göra läsningen komplicerad men inledningen i rapporten omfattar en resumé och ett särskilt kapitel är tillägnat de huvudresultat som kommer från denna intressanta undersökning. Rapporten är högaktuell och det är intressant om författarna framöver kommer att skriva en lärobok utifrån den kunskap som diskuteras. Vikten eller rättare sagt svikten av socialt stöd för personer med ADHD och deras närstående talar för att det finns ett stort

utbildningsbehov i samhället. Desto mer angeläget vore med utbildningsmaterial inom detta område. Denna forskningsrapport skulle kunna utgöra grunden för ett sådant kommande bildningsmaterial.

Jörgen Lundälv

Docent

Göteborgs Universitet

Umeå Universitet

jorgen.lundalv@socwork.gu.se

jorgen.lundalv@surgery.umu.se